
МОВОЗНАВСТВО

УДК 81:1

DOI 10.31654/2520-6966-2021-17f-102-90-102

А. С. Зеленько

доктор філологічних наук, професор

Лінгво-гносеологічний аналіз соціального компонента свідомості

Пропонована стаття схематично відтворює зміст четвертої книги монографії, присвяченої психологічному обґрунтуванню реформування вищої школи суверенної України. Проблема розв'язується в аспекті когнітивно орієнтованої методології соціальної педології. Її основу складають принципи парадигмальності та міжпредметності. Реалізуються вони цілою низкою аспектів. На основі цього апарату визначаються об'єкт тріадна свідомість та цивілізаційно сформований елітник. Тому присвячена друга й третя книги. Об'єкт і предмет взаємозв'язані. Предмет кваліфікується антропологізованим носієм свідомості. Категорія свідомості використовується для характеристики трансформатора соціального функціонування людини.

Саме на основі аналізу структури свідомості визначається співвідношення категорій самоусвідомлення соціального трансформатора та функціонування самоорганізуючої, емпірично функціонуючої матерії. На основі гносеологічного аспекту обґрунтовується взаємозв'язок названих категорій. Мова заходить про емпірично функціонуючу матерію і її апріорно виділеного свідомісного елітника. Парадигмальний принцип пояснює еволюцію саме пізнання апріорним компонентом. Залучення лінгвістичного аспекту дає можливість констатувати, що внутрішня форма звукової членороздільної мови постає соціальним мемним регулятором для пізнання елітником взаємодії апріорного чинника з рештою самоорганізуючої емпірично функціонуючої матерії. Це реалізується на етапі когнітивної науки синтезом мовознавства і психології. Співвідношення парадигмальності самопізнання й еволюції квантово членованої самоорганізуючої емпірично функціонуючої матерії дає підстави свідомісному носію пізнавати закономірності його взаємодії з нею і на основі цього формувати гармонійну конструкцію соціологізованої взаємодії з емпірично формованою цивілізаційною системою.

Ключові слова: внутрішня форма, ген, елітник, когнітивна, мем, мова, парадигма, свідомість.

Парадигматизація мовознавства, відштовхуючись від посібника з питань теорії новітніх технологій [3] Л. А. Ковбасюк та Н. В. Романової, дала підстави в аспекті теоретико-гносеологічному й парадигматизувати психологію за моделлю когнітивної лінгвістики, але в дещо відмінному аспекті. Отже, йдеться про один з визначальних у методології соціальної педології лінгвістичний аспект, який слугує основним критерієм теоретико-категорійного дослідження й дає підстави чітко відмежовувати свідомісний когнітивний авторський підхід від поведінково-біхейвіористського навіть на тлі засилля нині ірраціональних точних методик. Покликання будь-якої методології після визначення об'єкта й предмета дослідження – процесуально психологічно осучаснити проблематику. Але виявилось, це не просто реалізувати на даний момент. Ситуація навіть у середовищі гуманітаріїв-науковців у Європі та США тверезо оцінюється американським психологом Джоном Стаддоном [8], який, застерігаючи від абсолютизації розмежування поведінки тварин та свідомості людини, обґрунтовує новий науковий метод соціальної науки. Пошуки сучасних прагматистів-менеджерів ірраціональних методик підготовки фахівців, нехтуючи категорією гуманітарної естетики, тобто абсолютизуючи соціологізований прагматизм й обходячи емотивний компонент свідомості, – це комп'ютеризований біхейвіоризм, який заперечений у минулому столітті крайніми радикалами, але він і на сьогодні демонструється в аспекті, міжнародному й повсякденному побуті ліберальними демократами.

Автором підкреслюється специфічність методології. При цьому, до речі, нагадується, що просвітницький етап становлення європейської демократії на другому, науковому свідомісному рівні змушує згадати про гносеологічну дискусію теоретиків матеріалізму з ідеалізмом. До речі, велика за обсягом психологічна частина книги вітчизняного ученого Г. І. Челпанова [6; 7] супроводилася невеликою другою – про гносеологічний аспект. До речі, загально-філософська проблема нині деталізувалася необхідністю самоусвідомлення, започаткованою категорією волі.

На жаль, суперечливий процес у ліберальній Європі самовизначення несвідомого (волі) через підсвідомлене демонструє емпірик-нейробіолог, що зневажливо характеризує психологію з її ідеальною душею високо інтелектуальний європейський нідерландський учений-атеїст Дік Свааб [5]. Як не гармонують у нього його розмисли про релігію як тимчасову форму самопізнання [5, с. 363–

369], так й утвердження ним несвідомої волі [5, с. 393–407] поряд з кепкуванням з приводу релігійно-ідеального витлумачення психології як науки про душу, з одного боку, та біхевіористично-поведінкове махістське судження про неї як емпіричну галузь у вигляді функціонування кількох мільярдів нервових клітин. Суперечність і діалектика самопізнання розв'язується гносеологічним визнанням парадигмально посталого пізнання визнанням саморегулюючого розвитку нинішньої цивілізації й процесом її самоусвідомлення.

На сучасному кризовому макроструктурному світовому й мікроструктурному стосовно Україні етапі перед сучасним елітником в аспекті гуманізації актуалізувався процес самопізнання носія генома людини з самоорганізуючою функціонуючою, квантово членованою, емпірично функціонуючою матерією на планеті. При цьому, згадуючи про першу фазу становлення демократії так і не вирішеним диспутом між матеріалізмом та ідеалізмом у минулому, він нині актуалізує дискусією питанням про вільну волю соціальної складової тріадної категорії загальної психології свідомості. Вона як вияв загальної властивості матерії про постійну змінюваність реалізується генетично опосередковано зумовленими функціями соціальної складової свідомості комунікативною, когнітивною у синтезі з волютаративною з опертям на емотивну функцію емотивної складової. А те все опосередковується прихованими потенціями внутрішньої форми членороздільної звукової мови. Тому у даному випадку мова заходить про лінгвістичний аспект у його процесуальному витлумаченні. Надалі йтиметься про парадигмальне виділення когнітивної лінгвістики під кутом зору методології соціальної педології. Забігаючи наперед, слід констатувати, що допарадигмальний, класичний етап мовознавства, власне академічної граматики, на основі осмислення уже писемного варіанта членороздільної звукової мови обмежився академічним сприйняттям, нехтуючи прагматичним використанням концептуального конкретно-образного та категоріально структурованим інформативним самопізнанням. Під таким кутом зору в автора не було претензій переглядати проблематику мовознавства. Він звернувся до мовознавства під іншим кутом у зв'язку з вирішенням соціального питання про формування цивілізаційного елітника, соціального трансформатора не визначеного політично й соціально-економічно українського суспільства. Далі наголошується, що академічна недооцінка й ірраціонально комп'ютерний конструкціонізм висвітлення лінгвістичного аспекту потре-

бують психологічного коментаря, бо виявилось, що, здавалося б, такі далекі одна від одної галузі, як психологія та лінгвістика, взаємно сумісні у когнітивній науці. І вони природно опинилися у центрі уваги дослідника психолого-педагогічної проблеми. Так сталося, що саме дослідники мови спромоглися запропонувати систематизовану ієрархію лінгвістичних парадигм у вигляді компаративізму, структуралізму (а з ним і функціоналізму), підсумувавши свідомісним когнітивізмом. До речі, фактично це й інтерпретували колеги-методологи вишу стосовно мовознавства. На жаль, цього не зроблено філософами-методологами стосовно психології. З питань мовознавства автор скористався посібником, підготовленим фахівцями Херсонського державного університету «Сучасні лінгвістичні теорії» [3]. Зроблені у посібнику зауваження з приводу напрямків когнітивної науки спрямовують автора на упорядкування парадигмальності й стосовно напрямків у галузі психології, бо несприйняття буржуазного її тлумачення цьому не сприяли. У підсумку було констатовано, що після рефлексології, власне гештальтпсихології, слід було поставити біхейвіоризм, а після нього когнітивізм (співвідносний зі структуралізмом та функціоналізмом у мовознавстві) як напрям, представлений когнітивною моделлю, концептуальною метафорою та прототипічною школою.

Конкретизацією ж когнітивно-лінгвістичної методики автор розвідки кваліфікує магістерську роботу К. В. Кірієнко, в якій виділяється теза, що сугестивний дискурс замовлянь німецької мови дає підстави констатувати, що мова підсвідомо здатна впливати на людину, спонукаючи до якоїсь дії, а серед прийомів метафоричного перенесення назв в арсеналі Дж. Лакофа, наприклад, знаходимо вказівку, на мету [3, с. 15]. Якщо стосовно архаїчної моделі, де все застигло й не зумовлюється причиново-наслідковими зв'язками, будучи глибинно зумовленим вічно функціонуючою самоорганізуючою системою поза впливом апріорного носія, то стосовно усвідомлено сприйманої змінюваної сучасної системи в аспекті її саморегулювання актуалізується вольове цілеспрямоване втручання. Далі це деталізується функційним аналізом гена. Деталізація ілюструється співвідношенням процесів повсякденно-побутового пізнання. Отже, з прийомами когнітивних методик уже заявлений автором розвідки лінгвістичний аспект дає підстави звернути увагу на можливість виявлення прихованого внутрішньою структурою звукової членороздільної мов, вольового компонента як поштовху за допомогою

зіставлення аналізованого дискурсу сугестивних замовлянь з концептуальними картинами сучасних мов. Допомагає зрозуміти зіставна характеристика механізму взаємодії матеріалізованих мовною картиною світу когнітивна модель. Останнє у свою чергу пояснюється еволюцією взаємодії антропологізованих носіїв свідомості уже згаданим процесом ізоморфізму генного та мовного кодів.

Навіть попереднє ознайомлення з когнітивною лінгвістикою й когнітивною психологією спокушає автора виявити стикання когнітивних методик з гносеологічним коментарем, навіть зважаючи на те, що обізнаний з традиційним мовознавством попередник, заохочуваний колегою-мовознавцем, класичну граматику у її традиційному варіанті категоризувати комп'ютерно не зміг. Поки що це не під силу й слабко й неоднозначно визначуваній концептуальною термінологією когнітивістиці. Та все ж логічним стало залучення когнітивного моделювання, фреймової семантики, прототипічної методики під кутом зору парадигматизації мовознавства та психології. Але новітні когнітивні лінгвістичні методики, виявилось, повторюють повсякденно-побутову методику пізнання виявленням зав'язків за суміжністю, подібністю, класифікації їх за мірою зближення на основі обраного зразка. Під цим кутом зору спливає в пам'яті теза про глибинні і поверхневі структури у мові у концепції Ноама Хомського, зокрема й вроджену потенційну здатність до рідної мови. Сформовані ученим-гінеративістом положення, на жаль, поки що недостатньо оперті навіть на процесуальне тлумачення психічної діяльності на свідомісному етапі, хоч слід визнати, що когнітивна лінгвістика своїм категорійним апаратом найближче підійшла до пояснення процесу ізоморфізму генного та лінгвістичного кодів. Отже, психолого-генетичний у синтезі з лінгвістичним аспект витлумачення самосвідомості цивілізаційного елітника адекватно витлумачується на основі когнітивного психолого-лінгвістичного процесу мовної діяльності як психолого-соціальної на свідомісному етапі (формуванні соціальної складової тріадної категорії вищої форми психічної діяльності свідомості), за посібником Л. А. Ковбасюк. Н. В. Романової [3] та магістерською роботою К. В. Кірієнко [2].

Виявляється, свідомісно витлумачувана когнітивна лінгвістика підсумовує осмислення наочно-дійового сприймання пізнаваних об'єктів. А ось спроби визначити сутність мови у її структурному і функційному аспектах, обмежуючись аналізом співвідношення мови та мислення, виявились недостатніми, як і механічно реалізована

міжпредметність. Логічно, що саме описова граматики, нарешті, парадигматизувалася, поставши когнітивістикою. До речі, те констатується філософами-методологами [3] когнітивною парадигмою, в якій, найперше, синтезувалися лінгвістика та психологія. Нагадаємо, що в автора дослідницька проблема потягла за собою сформування свідомісної методології соціальної педології. Саме під цим кутом зору і у лінгвістичному аспекті аналізується поставлене питання, будучи складовою авторської проблеми. Лінгвістичний аспект методології соціальної педології започатковується на свідомісному рівні понятійною науковою категоризацією та концептуалізацією, а те – визначенням співвідношення мовної (лінгвістичної) картини (моделі) з концептуальною. До речі, останнє залишається й надалі складним для розв'язання. Не ілюзуючи щодо повноти, автор, зважаючи на взаємозв'язок когнітивної науки й когнітивної лінгвістики, констатує, що мовна (лінгвістична) картина (модель) світу не тотожна з когнітивно-гносеологічною концептуальною як обсягом, так і рівнем психолого-гносеологічного осмислення. Слід сподіватися, що те стане далі очевиднішим в аспекті свідомісної методології, зважаючи на наголошення про те, що операція мислення складніша й глибша за уявлення, образ як поняття у судженні – за комплексний концепт, прототип, фрейм.

Сприймаючи підсумовану Л. А. Ковбасюк та В. Н. Романовою [3] парадигматизацію у мовознавстві, зокрема розрізнення комунікативної та когнітивної лінгвістик, автор, посилаючись на методолого-методичний посібник групи філософів Київського національного університету імені Тараса Шевченка [3] в аспекті знову ж таки авторської методології соціальної педології комунікативну лінгвістику кваліфікує прикладним варіантом когнітивної. До речі, когнітивною він підсумовує передуючи їй структурну з функціоналізмом та компаративізмом. В автора є ціла низка зауважень з приводу картини світу, а особливо співвідношення концептуальної та мовної картини.

Таким чином, підсумовуємо, що методологія соціальної педології у згоді з визначуваням в американського психолога Джона Стаддона [8] новим методом у соціальній (гуманітарній) науці – це спроба олюднення пошуку ірреальних методик дослідження й вияву винятково здібних науковців та менеджерів, бо когнітивна модель, концептуальна метафора через теорію прототипів – це спроби гармонізувати комп'ютерний конструктивізм на етапі когнітивної парадигми (психології й лінгвістики) з формальними методиками (ана-

лізу за складниками, розкладу за семантичними множниками і т. д.) структуралізму (у формальній логіці, філософії, лінгвістиці). До речі, класичне мовознавство своїм академізмом завдячує формальній логіці. Справді, механізм внутрішньої форми членороздільної звукової мови для традиціоналіста теоретика-мовознавця утаємничився процесом структуралізації мовної діяльності як психічної діяльності на свідомісному етапі її матеріалізації.

Повертаючись знову до концептуального аналізу, маємо інформувати, що когнітивне дослідження сугестивного дискурсу на основі німецькомовних замовлянь, на жаль, не завершене тримовним зіставним аналізом залучення аналогічних дискурсів англійською та українською мовами. Але й німецькомовний варіант став у пригоді автору, щоб зробити важливий висновок стосовно когнітивної методики. Наголошується, що німецькомовні замовляння, постаючи дискурсивно мовною картиною, яка лінгвістично відтворює концептуально когнітивну картину світу на підсвідомісному конкретно-образному етапі мислення. К. В. Кірієнко нагадує, що мові притаманна регулююча функція. Під цим кутом зору нею наголошується, що наріжним каменем теоретичних основ сугестивної лінгвістики є вирішення питання про провідну функцію мови на користь волюнтативної [2, с. 77]. У вступі до роботи дослідниця сугестивної лінгвістики веде мову про вплив на носія в аспектах антропоцентричному (гуманістичному) та функційному у процесах спілкування (виконання мовою комунікативної та когнітивної функцій) [2, с. 3]. Беремо до уваги, що, на думку магістрантки, сучасна лінгвістика передбачає залучення психології, соціології та культурології [2].

У загальних висновках підсумовується, що замовляння як предмет сугестивної лінгвістики орієнтують на залучення відомостей когнітивної лінгвістики та психолінгвістики, найперше, психології з категорією свідомості, бо йдеться про глибинні структури психічної діяльності на основі конкретно-образного мислення. І реалізується те синтезуючою волюнтативною, регулятивною і креативною сугестивною функціями мови. Власне волюнтативною у єдності з комунікативною та когнітивною структурується опосередковано через сугестивний дискурс концептуальна модель світу, бо йдеться як про зміст, так і механізм її формування. Зрозуміло, що сугестивна картина сприймається без критичної оцінки, несвідомо й постає наслідком діяння правої конкретно-образної півкулі. Повторно слід наголосити, що йдеться про ієрархічно організований соціальний комуні-

кативно-когнітивний дискурс, представлений системою від слова до тексту й усього арсеналу поетичних засобів.

У даному випадку аналіз співвідношення когнітивної моделі з мовною моделлю (картиною) світу реалізується зосередженням на деонтичній модальності. Природою матерії зумовлений зв'язок її з апріорною складовою функціонуючим антропологізованим носієм свідомості когнітивно опосередковується стрижневим у свідомості емотивним її компонентом й відтворюється пропедевтично конкретно-образним мисленням (сприйняттям) суб'єкта, підштовхуваним волюнтативною функцією членороздільної звукової мови, передуючи цілісному свідомісному майбутньому відтворенню.

Таким чином, мова як засіб безпосереднього спілкування постає й засобом пізнання та самопізнання свідомісного носія відповідного генома генів. Гармонія як оптимальний стандарт закономірностей взаємодії підсвідомлюється носієм свідомості. Елітник, будучи сформованим на принципах мистецької гармонії, своє функціонування повинен пов'язувати зі свідомісним пошуком ідентичного з гуманістично емпірично сформованим соціально-економічним конструктом самоорганізуючої функціонуючої соціальної системи, що має дещо ліпше підрихтувати нинішню європейсько-північноамериканську систему. Отже, уже згадана дослідниця сугестивного дискурсу підштовхнула автора розвідки поєднати, здавалося б, суто академічну проблему з соціально-прикладною про реформування вищої школи в аспекті психоло-соціального обґрунтування сформуванням гуманітарного (третього після спадкового й власника) елітника в суверенній Україні.

Якщо лінгвістичний структуралізм як один з напрямків філософського структуралізму на етапі структурної парадигми був підсумований представниками празького структуралізму ученням про функційну фонему (з нівельованим лексичним значенням, то, здається, еволюційним біологом Річардом Докінзом [1] упроваджуваним мемом як родовою їх назвою логічно актуалізується синтез психології та лінгвістики, підсумований видатними теоретиками мовознавства як ізоморфізм генного та мовного кодів.

Зворотний порядок формування пізнання як абстрактної функції свідомості членованою взаємодією суб'єкта з об'єктом започатковується матеріалізованою функцією взаємодії, вираженої за допомогою мови (слова). Суб'єкт свою суб'єктивність реалізує виділенням об'єкта функційною дією. Природним стає методологічний / метафоричний

переноси і весь наступний процес конструктивізму реалізацією на кожному парадигмальному щаблі синтагматики як первинної прагматики черговою парадигматикою. Соціальне видове олюднення гуманізується генетично зумовленою гуманістичною емотивністю. Надалі пояснюємо сутність другого парадоксу формування свідомості. У власне психологічного стрижневого емотивного компонента тріадної свідомості як етапу взаємодії генно зумовленого фізіологічного організму з органічним природним середовищем сформувалась опосередковано емотивна функційна гармонія. Її підсвідомісний регулюючий характер своєю проміжною позицією між фізіологічним конкретним й абстрагованим загальним соціальним у комплексному природничосоціальному цивілізаційному розвитку має кваліфікуватися об'єктивно-суб'єктивним функційним стандартом – взірцем для антропологізованого цивілізаційного елітника при формуванні соціальної моделі демократичного суспільства.

Таким чином, свідомість як вища форма психічної діяльності психологічно реалізується емотивною складовою, що формує функційною гармонією зразок діяння соціальної складової, активованої сугестивною (волюнтативною, регулятивною, креативною) функцією. Три останні в аспекті гносеологічному у комплексі з превалюванням волюнтативної (вольової) співвідносяться з категорією змінюваності матерії. Стрижневим компонентом формування та функціонування свідомості кваліфікується суто психологічна емотивна, бо вона як процес пізнання й самопізнання в аспекті психологічному формується на емотивному рівні формуванням емотивної складової й передуючої науково-категорійній конкретно-образним мистецьким супроводом. Утвердження у гуманітарній сфері науки категорії емотивного інтелекту регенерує гносеологічну значущість емотивного компонента свідомості. Емотивна складова гармонійно реалізує закономірності людини з природним середовищем. Мовна модель у свою чергу своїм змістом і механізмом формування теорією мовознавства підсумовується функційно мемною фонемою. До речі, усвідомленню того допомогла еволюція формування писемності від піктограми через ідеограму, складове письмо до традиційного буквенно-звукового. Те у свою чергу дало можливість категоризувати мовну модель, категоризацією традиційної академічної граматики відтворити основні етапи походження письма. Когнітивною парадигмою у єдності психології з лінгвістикою підсумовується теоретичний пошук функційної одиниці для конструкційного апарату комп'ютерного відтворення чле-

нороздільної звукової мови. До речі, повторювана автором теза про актуалізацію гносеологічного аспекту свідомісної авторської методології соціальної педології спрямовує самопізнаючого антропологізованого носія свідомості на парадокс трансформування фізіологічного компонента в емотивний (почуттєвий), спонукаючи до дії (хай опосередковано потенційної) генетично закладеним механізмом внутрішньої форми звукової членороздільної мови. Складається враження, що психічна діяльність на її вищій формі свідомості разом з членороздільною звуковою мовою функційно опосередкувала генетичний код, фактично поставши над ним. Сформована функційно категорія гармонії взята на соціальному етапі формування свідомості зразком, орієнтуючись на який, антропологізований носій її свідомісно формує ідентичний соціальний конструкт самоорганізуючої цивілізаційної моделі у демократичному суспільстві. Отже, справді, гармонія, сформована емотивною складовою, підсвідомо слугує зразком реалізації у мистецтві наочного конкретно-образного мислення й усвідомлено на основі категорійно-наукового емпіричного пошуку – ідентичної моделі самоорганізуючої системи людського буття. Передана генетичним кодом емотивна гармонія, що постала наслідком акомодативно-трансформаційного процесу фізіологічних відчуттів мемним кодом внутрішньої форми членороздільної звукової мови, соціологізується, розчленовуючись і структуруючись за відповідною програмою. Цивілізаційний (гуманітарний, не спадковий і не власник) елітний (визначений фізіологічно й емотивно, вихований і соціально сприйнятий) у демократичному суспільстві – це свідомісний аналог підсвідомісного доісторичного мага, волхва і т. д., уповноваженого олюдненим божеством священника, що самоусвідомлююче має шукати закономірності взаємодії людської спільноти з емпірично функціонуючою самоорганізуючою квантово визначеною земною матерією.

Структура свідомості при її деталізації, зокрема й визначення ролі та місця членороздільної звукової мови, дає можливість зрозуміти глибше механізм процесу пізнання й самопізнання та співвіднести їх з процесом взаємодії з самоорганізуючою емпірично функціонуючою земною матерією. У даному випадку наголошується на функції волюнтаривної, якою доповнювались би комунікативна й когнітивна. Земний геном вимагає вольового пошуку гармонійного співвідношення фізіологічного, емотивного та соціального компонентів людської свідомості. Йдеться про психологічне опосередкування фізіолого-генетичного компонента гармонією емотивного та вольовою функцією складового

соціального. Соціальна складова свідомості – це опосередковані емотивно й структурно закономірності взаємодії людини з соціологізованим середовищем. Опосередковане воно функційно універсальною емотивною гармонією та функційною ціною, а матеріалізоване мемом посталим на основі внутрішньої форми членороздільної звукової мови. Зрозуміло, що мем – це соціальний аналог фізіологічного гена. Мова заходить про соціологізацію, персоніфікацію та індивідуалізацію. Етапи формування соціального компонента свідомості підсумовуються аналізом становлення звукової членороздільної мови. Попередньо йдеться про мовну картину світу у її концептуальному й категорійному варіантах та когнітивно виявлену інформацію про механізм функціонування внутрішньої форми членороздільної звукової мови. Під цим кутом зору цілком зрозуміло, що психологія волі взаємопов'язується з психологією емоцій. Таким чином, еволюційною категорією як засобом вираження пізнавального процесу цивілізаційного функціонування людини автор називає функційний соціальний мем, що постав над функціонуючим фізіологічним геном. Йдеться про механізм мовної діяльності, який фізіолог і психолог, вітчизняний учений Х. А. Екеблад віддав Богові. Мем – один з компонентів у системі функціонування потенційного антропологізованого індивідуалізованого носія соціальної свідомості на відміну від персоніфікованого гена. Надалі засвідчуємо, що мемна структура внутрішньої форми членороздільної звукової мови – це функційний, соціальний аналог генного коду. У такому випадку передбачувана генеративістом Ноамом Хомським думка про опосередковану потенцію самозбереження рідної мови як засобу самопізнання й саморегулювання набуває вагомості, бо реально сприймається когнітивна модель з діалектикою реєстрів концептів-фреймів, концептуальна метафора, прототиповий зв'язок когнітивної лінгвістики. Усе це демонструє другий парадокс у становленні структури категорії свідомості. Першим парадоксом у свідомісному витлумаченні пізнання й самопізнання в аспекті методології соціальної педології автором кваліфікувалась акомодативна трансформація фізіологічних відчуттів у психологічні емотивні почуття. Отже, другий парадокс – це тріадна соціологізація емотивного компонента категоризацією й концептуалізацією психічної діяльності на свідомісному етапі у процесі функційного трансформування фізіологічного гена у соціальний мем на основі ізоморфізму генного коду у мовний. Початковою ланкою у цьому процесі виявився, здавалося б, суб'єктивний чинник, асоційований з категорією волі.

Література

1. Докінз Річард. Егоїстичний ген / пер. з англ. Ярослава Лебеденка. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 544 с.
2. Кірієнко К. В. Сугестивна функція мовних засобів німецькомовного магічного дискурсу: магістерська робота: 035 – філологія, спеціалізація 035.04 – мова і література (німецька) / Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Старобільськ, 2017 (машинопис).
3. Ковбасюк Л., Романова Н. Сучасні лінгвістичні теорії, лекційні, практичні самостійно модулі та тексти: навч.-метод. посіб. Херсон: Видавництво НДУ, 2008. 96 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова, Л. С. Сидоренко, О. В. Руденко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 667 с.
5. Свааб Дік. Ми – це наш мозок. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 490 с.
6. Челпановъ Г. Проблема восприятия пространства въ связи съ ученіемъ об априорности и врожденности. Часть I. Представленіе пространства съ точки зрѣнія психологіи. Київ: Типо-лит. Высоч. утв. Т-ва И. Н. Кушнеревъ и К^о, въ Москвѣ. Киевское отделение, Бибин. Бульв., д. 86, 1896. 429 с.
7. Челпановъ Г. Проблема восприятия пространства въ связи съ ученіемъ об априорности и врожденности. Часть II. Представленіе пространства съ точки зрѣнія гносеологіи. Київ: Типо-лит. Высоч. утв. Т-ва И. Н. Кушнеревъ и К^о, въ Москвѣ. Киевское отделение, Бибин. Бульв., д. 86, 1904. 129 с.
8. Staddon, John (2018). Scientific method: How science works, fails to work and pretends to work. Rentlage Teylor & Fransis [in English].

References

1. Dokinz, Richard (2016). *Ehoistychnyi hen* [Selfish gene] / per. z anhл. Kharkiv: Klub simeinoho dozvillia [in Ukrainian].
2. Kiriienko, K. V. (2017). *Suhestyvna funktsiia movnykh zasobiv nimetskomovnoho mahichnoho dyskursu: mahisterska robota* [Suggestive function of language means of German-language magical discourse]. Starobilsk (mashynopys) [in Ukrainian].
3. Kovbasiuk, L. A., Romanova, N. L. (2008). *Suchasni linhvistychni teorii: lektsiini, praktychni, samostiini moduli, testy* [Modern linguistic theories: lectures, practical, independent modules, tests]. Kherson: Vyd-vo KhDU [in Ukrainian].
4. Dobronravova, I. S., Rudenko, O. V., & Sydorenko, L. S. (2018). *Metodolohiia ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen* [Methodology and organization of scientific research]. I. S. Dobronravova, O. V. Rudenko (Ed.). Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian].
5. Svaab, D. (2016). *Mi – ce mozok* [We are the brain] Harkiv: Klub simejnogo dozvillya [in Ukrainian].
6. Chelpanov, G. (1896). *Problema vospriyatiya prostranstva v svyazi s ucheniem ob apriornosti i vrozhdennosti* [The problem of reproduction of space in connection with learning about apriority and congenitality]. Kyiv. (Vol. I) [in Russian].

7. Chelpanov, G. (1904). *Problema vospriyatiya prostranstva v svyazi s ucheniem ob apriornosti i vrozhdennosti* [The problem of reproduction of space in connection with learning about apriority and congenitality]. Kyiv. (Vol. II) [in Russian].

8. Staddon John. *Scientific method: How science works, fails to work and pretends to work*. Rentedage Teylor & Fransis, 2018.

A. S. Zelen'ko

Doctor of Philology, Science Professor

Linguistic and epistemological analysis of the social component of consciousness

The paper schematically reproduces the content of the fourth book of the monograph devoted to the psychological justification of the reform of the higher education in Ukraine. The problem is solved in the aspect of the cognitive-oriented methodology of social pedology. It is based on the principles of paradigmality and interdependence. They are implemented in a number of aspects. On the basis of this apparatus, the object triad consciousness and the civilizationally formed elite representative are determined. This is the focus of the second and the third books. Object and subject are interrelated. The subject is qualified as an anthropologized carrier of consciousness. The category of consciousness is used to characterize the transformer of human social functioning.

The analysis of the structure of consciousness allows to determine the relationship between the categories of self-awareness of the social transformer and the functioning of self-organizing, empirically functioning matter. The relationship between these categories is justified on the basis of the epistemological aspect. We are talking about empirically functioning matter and its a priori evolving conscious elite representative. The paradigm principle explains the evolution of cognition as an a priori component. The involvement of the linguistic aspect makes it possible to state that the internal form of articulate speech appears as a social meme regulator for the elite representative to understand the interaction of the a priori factor with the rest of the self-organizing empirically functioning matter. This is realized at the stage of cognitive science by the synthesis of linguistics and psychology. The relationship between the paradigmality of self-knowledge and the evolution of quantum-segmented self-organizing empirically functioning matter gives grounds for the conscious carrier to learn the laws of its interaction with it and on the basis of this to form a harmonious constructsociologized interaction with an empirically formed civilizational system.

Key words: *internal form, gene, elite representative, cognitive, meme, language, paradigm, consciousness.*